

Latvijas Laboratorijas speciālistu biedrība • Pilsoņu iela 13 Rīga LV1002 • www.llsb.lv

LR Veselības ministrijai

22/11/2014 Rīga

Par Veselības ministrijas izstrādātajiem grozījumiem
Ministru kabineta 2013.gada 17.decembra noteikumos
Nr.1529 Veselības aprūpes organizēšanas un finansēšanas kārtība

iesniegums

Latvijas Laboratorijas speciālistu biedrības valde (turpmāk - LSB) ir iepazinusies ar Veselības ministrijas izstrādātajiem grozījumiem Ministru kabineta 2013.gada 17.decembra noteikumos Nr.1529 „Veselības aprūpes organizēšanas un finansēšanas kārtība” (turpmāk- Noteikumi) un sniedz savus iebildumus un priekšlikumus.

Noteikumu projekta 1.25. punkts paredz izteikt Noteikumu 157.punktu šādā redakcijā:

„157. Samaksu par ambulatorajiem laboratoriskajiem pakalpojumiem dienests veic no līdzekļiem, kas nodoti ģimenes ārsta un sekundārās ambulatorās veselības aprūpes speciālista kontrolē saskaņā ar šo noteikumu IX nodaļu. Ja ambulatoro laboratorisko pakalpojumu sniedzējs mēnesī ir sniedzis pakalpojumus, kuru apmaksai paredzētais apmērs:

157.1. ir lielāks par 7 000.00 euro un mazāks par 30 000 euro, tad, veicot ambulatoro laboratorisko pakalpojumu apmaksu šim pakalpojumu sniedzējam, dienests piemēro koeficientu 0,9 visai attiecīgajā mēnesī izmaksājamai summai;

157.2. ir lielāks par 30 000.00 euro un mazāks par 250 000 euro, tad, veicot ambulatoro laboratorisko pakalpojumu apmaksu šim pakalpojumu sniedzējam, dienests piemēro koeficientu 0,85 visai attiecīgajā mēnesī izmaksājamai summai;

157.3. ir lielāks par 250 000 euro, tad, veicot ambulatoro laboratorisko pakalpojumu apmaksu šim pakalpojumu sniedzējam, dienests piemēro koeficientu 0,8 visai attiecīgajā mēnesī izmaksājamai summai.”;

Laboratorijas diagnostika ir ļoti būtiska mūsdienu veselības aprūpes sastāvdaļa. Tā tiek izmantota diagnozes noteikšanai, ārstēšanas un atveseļošanās gaitas monitoringam, un slimību predispozīcijas novērtēšanai, tādējādi iegūstot daudz vērtīgas medicīniskas informācijas par pacientu. Ļaujot uzsākt ātrāku un mērķtiecīgāku ārstēšanu, laboratorā diagnostika palīdz samazināt slimnīcā pavadīto laiku un veicina ātrāku atveseļošanos. Tādējādi tas rezultējas veselīgākā sabiedrībā un veicina valsts ekonomisko izaugsmi ilgtermiņā.

LSB ieskatā šādi grozījumi ir vērtējami kā ļoti tuvredzīgi, jo negatīvi atsauksies uz tiem laboratorisko pakalpojumu sniedzējiem, kas pastāvīgi investē jaunu tehnoloģiju ieviešanā un savu pakalpojumu kvalitātes uzlabošanā. Pēc būtības investēšana

laboratorijas darbības attīstīšanā un paplašināšanā valstiskā līmenī tiek pasludināta par nevēlamu un sodīta ar papildus slēptā nodokļa ieviešanu atlaižu veidā.

Atbilstoši tiesiskās paļāvības principam laboratorijas rēķinās ar noteiktu pasūtījumu plūsmu un valsts apstiprinātajām izmaksām par laboratorisko pakalpojumu sniegšanu un pamatojoties uz šīm prognozēm veido nākotnes investīciju (jaunas un laboratoriskai darbībai piemērotas celtnes, aprīkojums, jaunas metodes, personāla izglītošana, kvalitātes standartu ieviešana, akreditācija utt.) plānus.

Nepārdomāta grozījumu ieviešana bez saprātīga pārejas perioda var novest pie tā, ka laboratorijas nebūs spējīgas finansēt uzsāktos investīciju projektus, kas balstīti uz kvalitatīvu pakalpojumu pieprasījumu.

Noteikumu projekts var novest pie tādas nevēlamas parādības, ka lielās laboratorijas tiks sadalītas vairākās mazās laboratorijās, lai apietu noteiktos izmaksu sliekšņus, vai arī sekos līdzī izmaksu sliekšņiem, lai nepārsniegtu noteiktos apmērus un atteiks pakalpojumu sniegšanu, sasniedzot konkrētu izmeklējuma apjomu mēnesī. LSB ieskatā šāda laboratoriju sadalīšana nav vēlama, jo tā neveicinās godīgu konkurenci, kas balstīta uz pakalpojuma kvalitāti, nevis sniegto pakalpojumu kopsummu mēnesī. Turklāt ievērojami kritīsies izmeklējumu kvalitāte, jo netiks veiktas investīcijas jaunās metodēs, aprīkojumā un personāla izglītošanā.

Savukārt lielās laboratorijas, lai optimizētu izmaksas, proporcionāli Noteikumu projektā paredzēto atlaižu apmēram, būs spiestas vai samazināt paraugu saņemšanas vietas vai paaugstināt asins noņemšanas maksu, kas novedīs pie laboratorisko izmeklējumu pieejamības samazināšanās. Savukārt šāds scenārijs visnotaļ novedīs pie lielas pacientu un ārstniecības personu neapmierinātības.

Vēlamies uzsvērt, ka savlaicīgi un precīzi laboratorisko izmeklējumu rezultāti dod iespēju laicīgi diagnosticēt slimības un savlaicīgi uzsākt ārstēšanu, ievērojami ietaupot Valsts budžeta finanšu līdzekļus smagi ielaistu slimību ārstēšanā.

Piemēram, Igaunijā no valsts budžeta laboratorisko izmeklējumu apmaksai tiek tērēts par 50% vairāk kā Latvijā, jo laboratoriskie izmeklējumi tiek atzīti par būtisku veselības aprūpes sastāvdaļu, kas palīdz savlaicīgi uzsākt pacienta ārstēšanu un izvairīties no smagi ielaistām un dārgi ārstējamām slimībām. *Bet izmeklējumu pakalpojumu valsts noteiktie tarifi Igaunijā ir par aptuveni 60% augstāki.*

LSB arī vēlas uzsvērt, ka iestājoties krīzei valstī jau tika noteikti atlaižu apmēri par sniegtajiem pakalpojumiem, tādēļ nav saprotams, kādēļ pēc krīzes pārvarēšanas būtu jānosaka vēl kardinālāki atlaižu apjomi par tiem, kādi bija noteikti krīzes laikā, lai palīdzētu valstij atkopties no krīzes sekām.

LSB ir apkopojusi datus par to, kā pēdējos 8 gados ir mainījušies laboratorisko izmeklējumu tarifi:

Periods	Valsts apmaksātā tarifa apjoms, %	Mazas lab. 7000-30000 euro	Vid.mazas lab. 30000- 70000 euro	Vid.lielas lab. 70000- 250000 euro	Lielas lab.virs 250000 euro
2007.gads	99,8%	99,8%	99,8%	99,8%	99,8%
2008.gads	99,8%	99,8%	99,8%	99,8%	99,8%
2009.g.1.puse	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
2009.g.2.puse	73,9%	73,9%	73,9%	73,9%	73,9%
2010.gads	73,9%	73,9%	73,9%	73,9%	73,9%
2011.gads	73,9%	73,9%	70,2%	66,5%	66,5%
2012.gads	73,9%	73,9%	70,2%	66,5%	66,5%
2013.gads	73,9%	66,5%	66,5%	66,5%	66,5%
2014.gads	76,5%	68,9%	68,9%	68,9%	68,9%
2015.gada projekts	76,5%	68,9%	65,0%	65,0%	61,2%

Varam secināt, ka piecu gadu laikā, tarifi un tas nozīmē arī attiecīgo laboratoriju ienākumi bez jebkāda ekonomiska pamata samazināti gandrīz par trešo daļu.

Kvalitatīvo laboratorijas izmeklējumu veicēju diskriminācija, ko pašreiz plāno īstenot Veselības ministrija no 2015.gada 1.janvāra, piedāvājot noteikumu grozījumu projektā aplikt tos ar 20% nodokli no apgrozījuma, ir vērtējama ne tikai kā absurda pēc būtības, bet arī kā iniciatīva, kas ierobežos iespējas savlaicīgi uzstādīt precīzu diagnozi. Tādējādi vēl vairāk palielināsies to cilvēku skaits, kuri nokļūst veselības aprūpes sistēmā ar ielaistām slimībām un novēloti diagnosticētām slimībām.

Ir skaidri zināms: jo ātrāk un precīzāk tiek noteikta diagnoze, jo ātrāk notiek izveseļošanās process un jo mazāki ir tēriņi valstij un veselības aprūpes sistēmai. To garantē tikai akreditēti kvalitatīvo laboratorijas izmeklējumu veicēji, pret kuriem ir vērsti šīs grozījumu projekts.

Tāpat vēršam uzmanību apstāklim, ka Noteikumu 285.punkts par tarifu aprēķinu neparedz nekādas atlaides no tarifiem. Piemērojot koeficientu laboratorijām izmaksājāmām summām, laboratorijām nav iespējas samazināt izmaksas par tādu pašu summu, jo nav iespējams samazināt darbaspēka izmaksas vai izmaksas par reaģentiem par 20%. Pie tam 2015.gadā ir paredzēta visu laboratorija akreditācija, kas ir ļoti dārgs process.

Nemot vērā visu augstāk minēto, LSB uzskata, ka Veselības ministrija nav veikusi nekādu novērtējumu par to, kādu iespaidu Noteikumi atstās uz laboratoriju nozari un cik vispār ir pamatoti šādi tarifi, tādēļ aicina Noteikumu projekta 1.25. punktu svītrot.